

Apstiprināts ar
Valsts tiesu ekspertīžu biroja
vadītājas M.Čentorickas
24.03.2016. rīkojumu Nr.1.-2.1/133

**VALSTS TIESU EKSPERTĪŽU BIROJA
DARBĪBAS ATTĪSTĪBAS VIRZIENI
2016. – 2018. GADAM**

Rīga, 2016

SATURS

Vispārīgā daļa	3
Ievads	3
1.1. Darbības pilnvarojums (mandāts)	3
1.2. Darbības virzieni	3
1.4. Darbības rezultatīvie rādītāji	4
1.5. Darbības spēju izvērtējums	11

Vispārīgā daļa

Ievads

Vīzija: Valsts tiesu ekspertīžu birojs ir tiesu ekspertīžu iestāde, kas rūpējas, lai jaunākie zinātnes atklājumi un tehnoloģiju sasniegumi kalpo patiesības noskaidrošanai likuma varas un taisnas tiesas interesēs.

Misija: Valsts tiesu ekspertīžu birojs nodrošina patiesības un faktu noskaidrošanu objektīvas, tiesiskas un zinātniski pamatotas tiesu ekspertīzes veidā likuma varas un taisnas tiesas interesēs. Biroja eksperti ir objektīvi, neatkarīgi, neietekmējami un vienmēr tiecas noskaidrot patiesību.

Vērtības: objektivitāte, tiesiskums, zinātniska pamatotība.

1.1. Darbības pilnvarojums (mandāts)

Valsts tiesu ekspertīžu birojs (turpmāk — birojs) ir Tieslietu ministrijas pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde. Biroja mērķis ir nodrošināt objektīvu, tiesisku un zinātniski pamatotu tiesu ekspertīzi tiesas (tiesneša), prokuratūras un izmeklēšanas iestāžu uzdevumā.

Biroja darbības mandātu un kompetenci nosaka Ministru kabineta 2004.gada 14.septembra noteikumi Nr.793 „Valsts tiesu ekspertīžu biroja nolikums” (turpmāk – nolikums), Ministru kabineta 2003.gada 29.decembra rīkojums Nr.825 „Par Valsts policijas reorganizāciju”, Ministru kabineta 2007.gada 13.novembra noteikumi Nr.753 „Noteikumi par tiesu ekspertīžu iestāžu sarakstu”.

1.2. Darbības virzieni

Atbilstoši nolikumam birojs:

- veic tiesu ekspertīzes kriminālprocesa, civilprocesa un administratīvā procesa ietvaros;
- veic ekspertīzes pēc juridisko un fizisko personu pieprasījuma;
- veic konsultatīvi metodisko darbu jautājumos par zinātniski tehnisko līdzekļu lietošanu lietisko pierādījumu izņemšanā, nostiprināšanā un glabāšanā, kā arī uz ekspertīzi sūtāmo materiālu sagatavošanā un noformēšanā.

Funkciju izpildes nodrošināšanai birojs:

- izstrādā un ievieš tiesu ekspertu darbā jaunas pētījumu metodes un tehniskos līdzekļus, pamatojoties uz zinātnes sasniegumiem un ekspertīžu prakses apkopojumiem;
- izstrādā informatīvos un metodiskos materiālus;
- veic mācību metodisko un informatīvo darbu ar tiesībaizsardzības iestāžu darbiniekiem;
- veic zinātniski praktiskos pētījumus dažādos ekspertīžu veidos.

Atbilstoši savai kompetencei birojs:

- sagatavo valsts investīciju un starptautisku programmu projektu pieteikumus, kā arī sekmē investīciju programmu īstenošanu;
- sniedz Tieslietu ministrijai priekšlikumus normatīvo aktu izstrādē;
- sadarbojas ar starptautiskajām organizācijām un citu valstu ekspertiestādēm, organizē starptautiskas apspriedes un konferences tiesu ekspertīžu jautājumos un piedalās to darbā;
- pieprasa un saņem biroja darbam nepieciešamo informāciju no citām valstīm saskaņā ar starpvalstu līgumiem.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2003.gada 29.decembra rīkojumu Nr.825 „Par Valsts policijas reorganizāciju” birojs nodrošina ķīmisko (augšnes, augu valsts izcelsmes objektu, šķiedru, laku un krāsu, stiklu, polimēru, metālu un to sakausējumu, autotransporta spuldzīšu, numuru atjaunošanas), rokrakstu un autotehnisko ekspertīžu veikšanu.

Līdztekus minētajiem darbības virzieniem birojs veic informācijas tehnoloģiju, daktiloskopiskās, bioloģiskās (dzīvnieku matu), naftas produktu un viegli uzliesmojošo vielu, dokumentu, trasoloģiskās, papīra naudaszīmju, lingvistiskās ekspertīzes, šāviena pēdu morfoloģisko un ķīmisko izpēti ar skenējošo elektronu mikroskopu, kā arī nodrošina tiesu ekspertu dalību notikuma vietas un priekšmetu apskatē un citu izmeklēšanas darbību veikšanā.

1.3. Prioritātes

Birojs laikposmā no 2016. līdz 2018. gadam izvirza šādas prioritātes:

1. tiesu ekspertīzes kapacitātes paaugstināšana;
2. augsta un starptautiski atzīta tiesu ekspertīzes kvalitātes standarta nodrošināšana;
3. tiesībsargājošo iestāžu un tiesu darbinieku kompetences celšana tiesu ekspertīzes jautājumos.

1.4. Darbības rezultatīvie rādītāji

Darbības virziena nosaukums: objektīva, tiesiska un zinātniski pamatota tiesu ekspertīze tiesas (tiesneša), prokuratūras un izmeklēšanas iestāžu uzdevumā

Esošās situācijas apraksts

Pēdējos gados pieaug tiesu ekspertīzes loma tiesas un pirmstiesas izmeklēšanās procesā. Attīstoties zinātnei un tehnoloģijām, potenciāli pieaugušas arī tiesu ekspertīzes iespējas izpētīt dziļāk, noskaidrot vairāk, iegūt vairāk informācijas no mazāka pētāmā materiāla daudzuma un nodrošināt ātrākus izpētes rezultātus. Strauji attīstās jauni izpētes virzieni, tādi kā informācijas tehnoloģiju izpēte. Tomēr jāatzīmē, ka tehnoloģiju attīstība kombinācijā ar cilvēku, tehnoloģiju, un zināšanu brīvu kustību rada arī nozīmīgus izaicinājumus tiesu ekspertīzes jomai. Noziedzīgu darbību veikšanai tiek izmantotas arvien modernākas iekārtas, šīs iekārtas vai ar tām radītie nelegālie izstrādājumi un dokumenti tiek brīvi izplatīti citu ES dalībvalstu teritorijā. Nav šķēršļu arī noziedzīgu darbību veikšanai nepieciešamo zināšanu un informācijas brīvai aprītei starp dažādu valstu kriminālajām aprindām. Tādējādi tiesu ekspertīzes jomas attīstība ir tieši atkarīga no tiesu ekspertu spējām ātri un efektīvi apgūt jaunas zināšanas un tehnoloģijas, spējām sekot

līdzī situācijai nozarē un jaunākajām noziedzības tendencēm, kā arī spējām apmainīties ar informāciju un pieredzi ar citu tiesu ekspertīžu iestāžu ekspertiem, tajā skaitā ārvalstu. Jauna tiesu ekspertīžu aprīkojuma iegāde, jaunu tiesu ekspertīžu virzienu attīstīšana un metožu izstrāde ir dārga un laikietilpīga, tādēļ ļoti nozīmīga ir biroja spēja stratēģiski pareizi sabalansēt resursus, lai nodrošinātu ne tikai esošos izpētes virzienus, bet arī spētu nodrošināt biroja piedāvāto ekspertīžu pakalpojumu atbilstību reālajai situācijai un ekspertīžu noteicēju vajadzībām nākotnē.

Darbības virziena mērķi:

1. savlaicīgas, objektīvas, tiesiskas un zinātniski pamatotas tiesu ekspertīzes nodrošināšana kriminālprocesā un administratīvajā procesā pēc tiesībsargājošo iestāžu pieprasījuma, kā arī civilprocesā;
2. tiesu ekspertīzes kvalitātes nodrošināšana, uzturot un palielinot to tiesu ekspertīžu jomu un metožu skaitu, kas akreditētas atbilstoši starptautiskajam standartam ISO 17025, nodrošinot tiesu ekspertīzei nepieciešamos resursus, kā arī veicot zinātniski pētniecisko darbu biroja ekspertīžu jomās;
3. tiesībsargājošo iestāžu un tiesu darbinieku informēšana un izglītošana tiesu ekspertīzes jautājumos.

4. Politikas rezultāti

Rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības			
		2015 (izpilde)	2016	2017	2018
Tiesu ekspertīzes ir objektīvas un savlaicīgas	Veiktas tiesu ekspertīzes (skaits)	1860	2000	2000	2000
	Vidējais tiesu ekspertīžu izpildes ilgums (dienās)	34	34	34	34
	Akreditētas tiesu ekspertīžu jomas (skaits)	1	0	2	0
	Akreditētas tiesu ekspertīžu metodes (skaits)	3	0	4	1

Uzdevumi darbības virziena īstenošanai.

1. Tiesu ekspertīžu kapacitātes paaugstināšana.

Šī uzdevuma īstenošanai biroja resursi tiks koncentrēti šādos virzienos:

- darba plūsmas optimizēšana un produktivitātes paaugstināšana; ieviešot jaunus un progresīvus darba organizācijas paņēmienus (riska vadības principi, *LEAN* u.c. sistēmu elementi), tiks uzlabota darba efektivitāte.
- ekspertu profesionālās kvalifikācijas celšana; tiks veikta, rūpīgi izvērtējot mācību prioritātes un vajadzības, kā arī atbilstību stratēģijā izvirzītajiem uzdevumiem.
- jaunu tiesu ekspertu sagatavošana biroja kompetences jomās; tiks nodrošināta, piesaistot jaunus darbiniekus, kā arī stimulējot jau esošos ekspertus apgūt jaunas tiesu ekspertīžu specialitātes jomās, kur tas ir iespējams un ir lietderīgi. Personāla plānošana tiks veikta atbilstoši biroja prioritātēm attiecīgajās ekspertīžu jomās.
- materiāli tehniskā nodrošinājuma uzlabošana; priekšroka tiks dota tehnoloģijām ar iespējami augstāku funkcionalitāti un maksimāli plašu pielietojumu, t.i., tādām, kas var

tikt izmantotas vairākos izpētes virzienos.

- jaunu ekspertīžu veidu attīstīšana un esošo pilnveidošana; tiks veikta, ņemot vērā ekspertīžu noteicēju vajadzības un tehnoloģiju attīstības iespējas.
- starptautisko finanšu instrumentu piesaiste, kas saistīta ar tiesu ekspertīzes materiāli tehniskā nodrošinājuma uzlabošanu un ekspertīžu kapacitātes paaugstināšanu;
- tehnisko līdzekļu, tajā skaitā videokonferenču izmantošana ekspertu nopratināšanā;
- informācijas tehnoloģiju plašāka izmantošana tiesu ekspertīzes darba plānošanas un organizācijas nodrošināšanā; tiks meklētas iespējas ieviest birojā jaunu un modernu ekspertīžu vadības sistēmu. Ja tiks saņemts atbilstošo institūciju atbalsts un finansējums, tiks turpināts darbs pie Tiesu ekspertīžu informācijas vadības sistēmas.

2. Augsta un starptautiski atzīta tiesu ekspertīzes kvalitātes standarta nodrošināšana.

Šī uzdevuma īstenošanai biroja resursi tiks koncentrēti šādos virzienos:

- akreditācijas sfēras uzturēšana esošajā apjomā un tās paplašināšana; prioritāte tiks dota pieprasītākajiem biroja ekspertīžu veidiem un ekspertīžu veidiem, kas noteikti MK noteikumos.
- esošo izpētes metožu pārskatīšana un pilnveidošana, jaunu metožu ieviešana; tiks veikta atbilstoši zinātniskajiem pētījumiem un tehnoloģiju iespējām, kā arī izmaiņām un tendencēm ekspertīžu noteicēju vajadzībās.
- zinātniski pētnieciskā darba veikšana biroja ekspertīžu jomās; primāri tiks atbalstīti pētījumi, kas saistīti ar esošo metožu pilnveidošanu, jaunu pētījumu virzienu un metožu attīstīšanu biroja ekspertīžu jomās, kā arī ar ekspertīžu kvalitātes un procesu optimizācijas iespēju izpēti.
- līdzdalība starptautiskās prasmes pārbaudēs; tiks nodrošināta tādā apjomā, kas nepieciešams ekspertīžu kvalitātes uzturēšanai, sabalansējot izmaksas ar potenciālo ieguvumu.
- līdzdalība Eiropas Tiesu ekspertīžu iestāžu asociācijas (ENFSI) tiesu ekspertu darba grupās un to vadības komitejās; tiks atbalstīta ekspertu dalība darba grupās, kas saistītas ar biroja īstnotajiem tiesu ekspertīžu virzieniem, uzsvaru liekot uz produktīvu darbību – aktīvu dalību darba grupu iniciētos projektos, semināros, konferencēs, sagatavojot ziņojumus, prezentācijas, veicot informācijas apmaiņu un piedaloties citos pasākumos ar skaidru ieguvumu birojam.
- līdzdalība Baltijas valstu Tiesu ekspertīžu iestāžu asociācijas (BVTEIA) darbā; tiks atbalstītas ciešākas un plašākas sadarbības iniciatīvas starp Baltijas valstu tiesu ekspertīžu iestādēm, it īpaši kopīga dalība starptautisko finanšu instrumentu projektos, kopīgas ekspertu mācības, datubāzu un reģistru izveide, semināru un konferenču rīkošana.
- starptautisku konferenču, semināru un mācību organizēšana tiesu ekspertīzes jautājumos; tiks atbalstīta ENFSI sanāksmju un ekspertu darba grupu, darba grupu vadības komiteju sanāksmju rīkošana Latvijā, kā arī citi līdzīgi ar tiesu ekspertīzi saistīti pasākumi.
- tiesu ekspertu stažēšanās, pieredzes apmaiņa augsta līmeņa Eiropas tiesu ekspertīžu laboratorijās; tiks atbalstīta ekspertu stažēšanās Ziemeļvalstu un Baltijas valstu tiesu ekspertīžu laboratorijās, kā arī citu valstu laboratorijās, kas spēj nodrošināt atbilstošu mācību kvalitāti, vai kuru veiktie pētījumi, izmantotās tehnoloģijas var nest labumu biroja attīstībai.
- starptautisko finanšu instrumentu piesaiste, līdzdalība projektos, kas saistīti ar tiesu ekspertīzes kvalitātes paaugstināšanu, informācijas apmaiņu, tiesu ekspertu kompetences celšanu.

3. Tiesībsargājošo iestāžu un tiesu sistēmas darbinieku kompetences celšana tiesu ekspertīžu jautājumos.

Šī uzdevuma īstenošanai biroja resursi tiks koncentrēti šādos virzienos:

- lekciju, semināru, konferenču organizēšana tiesībsargājošo iestāžu un tiesu sistēmas darbiniekiem par biroja īstenotajiem tiesu ekspertīžu virzieniem; mācības primāri tiks koncentrētas uz to neskaidrību novēršanu un jautājumu risināšanu, kas ekspertīžu noteicējiem un biroja ekspertiem rada neskaidrības praktiskajā ikdienas darbā. Jaunajiem tiesībsargājošo iestāžu un tiesu darbiniekiem tiks sniegts ieskats arī tiesu ekspertīzes pamatjautājumos.
- metodisko materiālu un ieteikumu, rokasgrāmatu sagatavošana par biroja piedāvātajiem tiesu ekspertīžu virzieniem. Izstrādāto materiālu pieejamība primāri tiks nodrošināta elektroniski biroja mājaslapā. Ja tiks nodrošināts finansējums, tiks izskatīta iespēja sagatavot materiālus arī drukātā formā.

Ekspertīžu jomu attīstība

- **Bioloģisko un ķīmisko ekspertīžu jomas attīstība**

- **Ķīmiskās ekspertīzes**

Šī joma apvieno vairākus ekspertīžu veidus, kas tiek lietoti plaša spektra noziegumu izmeklēšanā. Birojs ir vienīgā tiesu ekspertīžu iestāde valstī, kas veic krāsu un pārklājumu izpēti, polimēru izstrādājumu izpēti, stikla izpēti un šāvienu pēdu ķīmisko izpēti. Tāpat birojs veic šķiedru un matu izpēti, naftas produktu un viegli uzliesmojošu vielu un metālu izpēti. Prognozējams, ka pieprasījums pēc ķīmiskajām ekspertīzēm stratēģijas plānošanas periodā saglabāsies stabils.

Ķīmisko ekspertīžu virziena nozīmīgākā prioritāte ir ekspertīžu kapacitātes uzturēšana un ekspertu kompetences celšana, kas tiks sasniegta ar šādiem pasākumiem: 1) palielinot ekspertu (sertifikātu) skaitu šāvienu pēdu izpētes specialitātē, krāsu materiālu un pārklājumu izpētes specialitātē un stikla izpētes specialitātē, kā arī saglabājot pārējo tiesu ekspertu specialitāšu un ekspertu sertifikātu skaitu; 2) uzlabojot tiesu ekspertīžu tehnoloģisko nodrošinājumu; 3) piedaloties ENFSI ekspertu darba grupu darbā, kas saistītas ar biroja ekspertīžu jomām - Stikla un krāsas ekspertu darba grupa, Šķiedru un matu ekspertu darba grupa, Šāvienu pēdu ekspertu darba grupa, Naftas produktu un viegli uzliesmojošu vielu izpētes ekspertu darba grupa, un turpinot darbību Šķiedru un matu ekspertu darba grupas Vadības komitejā; 4) turpinot sadarbību ar Baltijas valstu tiesu ekspertīžu iestādēm, organizējot prasmes pārbaudes un īstenojot pieredzes apmaiņu, kā arī turpinot sadarbību ar Ziemeļvalstīm tiesu ekspertu kvalifikācijas celšanā.

Starptautisko finanšu instrumentu piesaistes prioritātes – tehnoloģiju attīstība un ekspertu kvalifikācijas celšanas pasākumi.

- **Bioloģiskās un augsnes ekspertīzes**

Bioloģiskās ekspertīzes ietver botāniskās ekspertīzes - koksnes izpēti, papīra izpēti, tabakas un dabisko psihotropo augu un sēņu izpēti, augsnes bioloģisko objektu izpēti, augstāko augu un zemāko augu daļu epidermālo izpēti un identifikāciju, kā arī dzīvnieku matu izpēti. Birojs ir vienīgā tiesu ekspertīžu iestāde valstī, kas veic augsnes un augu valsts objektu izpēti. Šajā ekspertīžu virzienā nozīmīgākie izaicinājumi stratēģijas periodā saistīti ar ekspertu kompetences uzturēšanu un starptautiskās sadarbības īstenošanu.

Tādējādi bioloģiskās un augsnes ekspertīžu jomas nozīmīgākā prioritāte stratēģijas plānošanas periodā ir ekspertīžu kapacitātes uzturēšana un ekspertu kompetences saglabāšana,

kas tiks sasniegta 1) saglabājot esošo ekspertu (sertifikātu) skaitu; 2) paplašinot sadarbību ar Baltijas valstu tiesu ekspertīžu iestādēm; 3) piedaloties ENFSI Dzīvnieku, augu un augsnes pēdu ekspertu darba grupas un Šķiedru un matu ekspertu darba grupas darbā; 4) nodrošinot ekspertu stažēšanos citu Eiropas valstu tiesu ekspertīžu iestādēs. 5) uzlabojot tehnoloģisko nodrošinājumu.

Starptautisko finanšu instrumentu piesaistes prioritātes – ekspertu kvalifikācijas celšana.

○ **Daktiloskopiskās ekspertīzes**

Nemot vērā pirkstu pēdu izpētes izplatīto pielietojumu noziegumu izmeklēšanā, prognozējams, ka stratēģijas plānošanas periodā šis ekspertīžu virziens joprojām saglabās savu aktualitāti.

Tādējādi daktiloskopisko ekspertīžu jomas nozīmīgākā prioritāte ir tiesu ekspertīžu kapacitātes uzturēšana un ekspertu kompetences saglabāšana, kas tiks sasniegta ar šādiem pasākumiem: 1) ekspertu (sertifikātu) skaita saglabāšana specialitātē; 2) tiesu ekspertu kompetences celšana; 3) dalība ENFSI Pirkstu pēdu ekspertu darba grupā; 4) sadarbība ar Baltijas valstu tiesu ekspertīžu iestādēm, īstenojot pieredzes apmaiņu un nodrošinot ekspertu stažēšanos, piedaloties prasmes pārbaudēs un īstenojot citus kvalitātes nodrošināšanas pasākumus.

• **Dokumentu ekspertīžu jomas attīstība**

○ **Informācijas tehnoloģiju ekspertīzes**

Informācijas tehnoloģiju izplatība, pieejamība, arvien pieaugošās tehnoloģiskās iespējas un ar to saistītais noziedzības pieaugums ir viens no būtiskākajiem faktoriem, kas ļauj prognozēt pieprasījuma palielināšanos pēc informācijas tehnoloģiju ekspertīzēm stratēģijas plānošanas periodā. Kā būtiskākais izaicinājums jāmin ekspertīžu kapacitāte un iespējas to paaugstināt, kā arī iespējas attīstīt jaunus ekspertīžu virzienus, kas nepieciešams, piemēram, saistībā ar strauju mobilo tehnoloģiju izplatības pieaugumu.

Tādējādi informācijas tehnoloģiju ekspertīžu jomas nozīmīgākā prioritāte ir tiesu ekspertīžu kapacitātes celšanas, kas tiks sasniegta ar šādiem pasākumiem: 1) jauno tiesu ekspertu pilnvērtīga iesaistīšana ekspertīžu darbā pēc eksperta sertifikāta iegūšanas; 2) tiesu ekspertu kompetences celšana; 3) darba plūsmas optimizēšanas pasākumi, tādi kā datu nesēju apskates veikšana pirms ekspertīzes veikšanas; 4) tehnoloģiskā aprīkojuma uzlabošana; 5) dalība ENFSI Informācijas tehnoloģiju tiesu ekspertu darba grupā; 6) sadarbība ar Baltijas valstu un Ziemeļvalstu tiesu ekspertīžu iestādēm, it īpaši, īstenojot pieredzes apmaiņu un nodrošinot ekspertu stažēšanos, piedaloties prasmes pārbaudēs un īstenojot citus kvalitātes nodrošināšanas pasākumus.

Jaunie, potenciāli perspektīvie ekspertīžu attīstības virzieni – mobilo telefonu un mobilo ierīču izpēte, digitālo attēlu un videoierakstu izpēte (*digital imaging*), t.sk. sadarbībā ar autotehnisko ekspertīžu virziena ekspertiem ceļu satiksmes negadījumu izpētes jomā.

Starptautisko finanšu instrumentu piesaistes prioritātes – tehnoloģiju attīstība un ekspertu kvalifikācijas celšanas pasākumi.

○ **Dokumentu ekspertīzes**

Ekonomiskās aktivitātes pieaugums, brīva preču, kapitāla kustība un cilvēku pārvietošanās brīvība visā ES teritorijā, kā arī nelegālās robežšķērsošanas gadījumu skaita pieaugums ir vieni no galvenajiem iemesliem, kas ļauj paredzēt stabilu pieprasījumu pēc dokumentu ekspertīzēm visā stratēģijas plānošanas periodā. Tā kā noziedznieku rīcībā nonāk arvien jaunākas tehnoloģijas dokumentu viltošanai, viens no nozīmīgākajiem faktoriem šī ekspertīžu virziena attīstībā ir tehnoloģiskā attīstība un ekspertu kompetences celšana.

Tādējādi dokumentu ekspertīžu jomas nozīmīgākā prioritāte stratēģijas plānošanas periodā ir ekspertīžu kapacitātes uzturēšana un ekspertu kvalifikācijas paaugstināšana, veicot šādus pasākumus: 1) jauno dokumentu ekspertu pilnvērtīga iesaiste ekspertīžu darbā pēc tiesu eksperta sertifikāta saņemšanas; 2) ekspertu kompetences, zināšanu un prasmju paaugstināšana;

3) tehnoloģiskās kapacitātes stiprināšana; 4) ekspertīžu metožu modernizācija (digitālo izpētes rīku izmantošana, ķīmiskās izpētes attīstīšana u.c.); 4) dokumentu materiālu paraugu datubāzu (kolekciju) veidošana un līdzdalība starptautisko datubāzu veidošanā un datu apmaiņā; 5) dalība ENFSI Dokumentu ekspertu darba grupā, nodrošinot nepieciešamo informācijas un pieredzes apmaiņu dokumentu ekspertu starpā; 6) sadarbība ar Baltijas un Ziemeļvalstu ekspertīžu iestādēm, īstenojot pieredzes apmaiņu, nodrošinot ekspertu stažēšanos, organizējot kopējas konferences vai seminārus, veicot prasmes pārbaudes un īstenojot citus kvalitātes nodrošināšanas pasākumus.

Starptautisko fondu piesaistes prioritātes – kvalifikācijas celšana, tehnoloģiskais aprīkojums, datubāzes, pieredzes apmaiņa.

○ **Rokraksta, paraksta un lingvistiskās ekspertīzes**

Lielākā daļa dokumentu Latvijā joprojām tiek parakstīti ar roku, tādēļ likumsakarīgi, ka rokraksta (paraksta) ekspertīze ir viens no pieprasītākajiem ekspertīžu virzieniem. Sagaidāms, ka tas saglabās savu aktualitāti arī stratēģijas plānošanas periodā.

Šīs jomas nozīmīgākās prioritātes ir ekspertīžu kapacitātes uzturēšana un ekspertu profesionālās kapacitātes paaugstināšana, kas tiks nodrošināta, 1) saglabājot esošo rokrakstu un lingvistikas ekspertu skaitu; 2) darbojoties ENFSI Rokrakstu ekspertu darba grupā, Rokrakstu ekspertu darba grupas Vadības komitejā un Ziemeļvalstu un Baltijas valstu (NORDIC) rokrakstu ekspertu sadarbības forumā, īstenojot pieredzes apmaiņu, organizējot konferences un seminārus, veicot prasmes pārbaudes un citus kvalitātes nodrošināšanas pasākumus.

Jauni, potenciāli perspektīvie ekspertīžu attīstības virzieni – digitāli izpildīta paraksta izpēte.

Starptautisko finanšu instrumentu piesaistes prioritātes – kvalifikācijas celšana.

• **Tehnisko ekspertīžu jomas attīstība**

○ **Autotehniskās ekspertīzes**

Birojs ir vienīgā ekspertīžu iestāde valstī, kas veic autotehniskās ekspertīzes – transportlīdzekļu tehniskā stāvokļa izpēti, uzbraukuma gājējam mehānisma izpēti un transportlīdzekļu sadursmes mehānisma izpēti. Tā kā ceļu satiksmē iesaistīto transportlīdzekļu skaitam un ceļu satiksmes negadījumu skaitam pēdējos gados ir tendence pieaugt, paredzams, ka šis ekspertīžu virziens stratēģijas plānošanas periodā saglabās savu aktualitāti un nepieciešamība pēc kvalitatīvām tiesu ekspertīzēm autotehnisko ekspertīžu jomā saglabāsies. Mobilo tehnoloģiju attīstība un izplatības pieaugums rada jaunus izaicinājumus un attīstības iespējas ceļu satiksmes negadījumu izpētē, tādēļ sagaidāms, ka šajā jomā pieaugs nepieciešamība pēc notikuma vietas fotogrāfiju un videoierakstu izpētes.

Autotehnisko ekspertīžu jomas attīstības prioritāte ir ekspertīžu kapacitātes uzturēšana un ekspertu profesionālās kapacitātes paaugstināšana, kas tiks nodrošināta, veicot šādus pasākumus: 1) saglabājot esošo ekspertu skaitu; 2) stiprinot ekspertu zināšanas un prasmes; 3) īstenojot sadarbību ar Baltijas valstu tiesu ekspertīžu iestādēm, kā arī Polijas un Ukrainas tiesu ekspertīžu iestādēm; 4) iesaistoties ENFSI Ceļu satiksmes negadījumu izpētes ekspertu darba grupas darbā.

Jauni, potenciāli perspektīvi ekspertīžu attīstības virzieni – ceļu satiksmes negadījumu analīze, veicot notikuma vietas fotoattēlu un videoierakstu izpēti sadarbībā ar IT ekspertiem.

Starptautisko finanšu instrumentu piesaistes prioritāte – kvalifikācijas celšana.

○ **Reljefo numura zīmju izpēte**

Birojs ir vienīgā ekspertīžu iestāde valstī, kas veic autotransporta reljefo numura zīmju izpēti.

Pieaugot transportlīdzekļu skaitam, pieaug arī ar tiem saistītie noziegumi, tajā skaitā zādzības. Tādējādi paredzams, ka pieprasījums pēc autotransporta reljefo numura zīmju izpētes stratēģijas plānošanas periodā saglabāsies stabils. Latvijas tirgū parādīsies jaunām transportlīdzekļu markām, attīstīsies transportlīdzekļu numura zīmju viltošanas paņēmieni un

pieaugot pārrobežu noziegumu skaitam, pieaugs nepieciešamība pēc datu un pieredzes apmaiņas starpvalstu mērogā (t.sk. datubāzēm), kā arī aktuāla būs tiesu ekspertu kvalifikācijas paaugstināšana.

Tādējādi reljefo numura zīmju izpētes jomas prioritātes stratēģiskās plānošanas periodā ir ekspertīžu kapacitātes paaugstināšana un ekspertu profesionālās kapacitātes stiprināšana, 1) palielinot ekspertu (sertifikātu) skaitu; 2) papildinot ekspertu zināšanas; 3) attīstot starptautisko sadarbību ar Baltijas valstu, Polijas un Vācijas tiesu ekspertīžu iestādēm; 4) īstenojot informācijas apmaiņu ar transportlīdzekļu identifikācijas datubāzi (FAVI) un Eiropas Transportlīdzekļu identifikācijas datubāzi (EuVID).

○ **Trasoloģiskās ekspertīzes**

Trasoloģiskās ekspertīzes ir saistītas ar plaša spektra noziegumu izmeklēšanu, tādēļ likumsakarīgi, ka pieprasījums pēc tām saglabās stabili pieaugošu tendenci arī stratēģijas plānošanas periodā.

Jomas attīstības prioritātes ir ekspertīžu kapacitātes saglabāšana, 1) nodrošinot vismaz divas ekspertu slodzes (sertifikātus), 2) papildinot ekspertu zināšanas par rīku un apavu pēdu izpēti, 3) iesaistoties ENFSI Trasoloģijas ekspertu darba grupas darbā, 4) piedaloties ENFSI apavu, rīku un citu pēdu izpētes prasmes pārbaudēs; 5) veidojot sadarbību ar Lietuvas un Igaunijas ekspertiem.

Iesaistītās iestādes

Tieslietu ministrija, Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs LATAK, Tiesu administrācija, Valsts policija, tiesas, prokuratūra.

1.5. Darbības spēju izvērtējums

Būtiskākie faktori, kas ietekmē birojam uzticēto funkciju un stratēģijā izvirzīto uzdevumu izpildi, ir:

- *administratīvā kapacitāte*; ņemot vērā tiesu ekspertīzes jomas dinamisko attīstību, ievērojama nozīme ir biroja spējai paredzēt un reaģēt uz tiem faktoriem, kas var ietekmēt nozares attīstību vidējā termiņā un ilgtermiņā – noziedzības, arī starptautiskās, attīstības tendences, ekspertīžu noteicēju vajadzības pēc jauniem izpētes virzieniem, tehnoloģiju sniegtās iespējas un ar to saistīti iespējamie uzlabojumi ekspertīžu metodēs vai nepieciešamība attīstīt jaunus izpētes virzienus un metodes. Tā kā jaunu izpētes virzienu attīstīšana un metožu ieviešana ir laikietilpīga un prasa ievērojamus ieguldījumus, nozīmīga ir biroja spēja precīzi plānot cilvēkresursu un tehnoloģiskās vajadzības, priekšroku dodot tehnoloģijām ar maksimāli augstu un diversificētu funkcionalitāti, kā arī veicinot ekspertu prasmju un zināšanu daudzpusību, piemēram, stimulējot ekspertus apgūt jaunas tiesu ekspertīžu specialitātes.
- *kvalitātes vadības kapacitāte*; biroja kvalitātes vadības politika tiek īstenota ar kvalitātes vadības sistēmu, kas ieviesta atbilstoši standarta LVS EN ISO/IEC 17025:2005 "Testēšanas un kalibrēšanas laboratoriju kompetences vispārīgās prasības" prasībām. Tā kā kvalitātes sistēmas uzturēšana un pilnveidošana ir saistīta ar administratīvajiem un finanšu resursiem, biroja spēja nodrošināt turpmāku akreditācijas sfēras uzturēšanu un paplašināšanu ir pamatā saistīta ar biroja vadības izpratni par kvalitātes sistēmas uzturēšanas un paplašināšanas nepieciešamību un tās ieguldījumu biroja sniegto pakalpojumu kvalitātes uzlabošanā.
- *profesionālā kapacitāte*; biroja profesionālā kapacitāte saistīta ar ekspertu spējām praksē precīzi un juridiski korekti piemērot tiesu ekspertīžu metodes, sniegt objektīvu eksperta atzinumu, kā arī pārliecināti pamatot savus secinājumus tiesā. Būtiskākie faktori, kas ietekmē profesionālo kapacitāti, ir ekspertu izglītība, saņemtā apmācība tiesu eksperta sertifikāta iegūšanai, kvalifikācijas paaugstināšanas pasākumu pieejamība – dalība specializētos tiesu ekspertu mācībuursos, semināros, konferencēs, kā arī līdzdalība starptautiskās tiesu ekspertu darba grupās un citos tiesu ekspertu forumos.
- *zinātniskās izpētes kapacitāte*; zinātniskās izpētes kapacitāte saistīta ar tiesu ekspertu spēju ne tikai korekti praksē piemērot tiesu ekspertīžu metodes, bet arī pašiem veikt vai piedalīties zinātniskos pētījumos biroja ekspertīžu jomās. Šādi pētījumi ir nozīmīgi, lai pilnveidotu esošās ekspertīžu metodes, nodrošinot augstāku precizitāti, rezultātu ticamību, ātrāku izpēti, kā arī liktu pamatus jauniem izpētes virzieniem un metodēm. Būtiskākie faktori, kas var ietekmēt biroja zinātniskās izpētes kapacitāti, ir atbilstoši kvalificētu darbinieku pieejamība, laika resurss un zinātniskajai izpētei pieejamais tehnoloģiskais nodrošinājums.
- *starptautiskās sadarbības kapacitāte*; starptautiskā sadarbība ar ārvalstu tiesu ekspertīžu laboratorijām, dalība ENFSI un tās ekspertu darba grupās ir būtiska, lai nodrošinātu tiesu ekspertu kvalifikāciju, informācijas apmaiņu tiesu ekspertīzes jautājumos, līdzdalību starptautiskos projektos, kā arī saņemtu atbalstu no citu valstu tiesu ekspertīžu laboratorijām jautājumu risināšanā, kur birojam pietrūkst savas kapacitātes vai tehnoloģiju. Birojam nozīmīga ir iespēja piedalīties

starptautiskos tiesu ekspertu semināros un konferencēs, savukārt biroja kvalitātes sistēmas pilnvērtīgai funkcionēšanai ir nepieciešams nodrošināt biroja ekspertu līdzdalību starptautiskās prasmes pārbaudēs. Šādas prasmes pārbaudes uzskatāmā veidā ļauj pārliecināties par biroja spējām sniegt pamatotus un starptautiski atzītus izpētes rezultātus. Būtiskākie faktori, kas var ietekmēt biroja starptautiskās sadarbības kapacitāti, ir tiesu ekspertu kvalifikācija un svešvalodu zināšanas, komunikācijas prasmes, kā arī finansējums.

- *tehnoloģiskās attīstības kapacitāte*; biroja tehnoloģiskās attīstības kapacitāte saistīta ar biroja iespējām nomainīt to aprīkojumu, kas ir fiziski vai morāli novecojis, ar jaunu, kā arī iegādāties modernas tehnoloģijas tiesu ekspertīzes iespēju paplašināšanai un uzlabošanai. Tehnoloģiju pilnvērtīga izmantošana tiesu ekspertīzē ir nesaraujami saistīta ar biroja zinātniskās izpētes kapacitāti - spējām pilnveidot esošās izpētes metodes, likt pamatus jauniem izpētes virzieniem, kā arī iespējām starptautiskās sadarbības ceļā izvērtēt nepieciešamo iekārtu iegādi, pirms iegādes aprobēt un pārbaudīt tās citu tiesu ekspertīžu iestāžu laboratorijās. Viens no būtiskākajiem elementiem šeit ir finansējuma pieejamība.
- *tiesiskā vide*; jauna Tiesu ekspertu likuma un ar to saistīto normatīvo aktu izstrāde tiešā veidā ietekmēs biroja un visas tiesu ekspertīžu sistēmas darbu, novēršot neskaidrības ar kompetenču sadali starp ekspertīžu iestādēm un risinot citus ar tiesu ekspertu darbu saistītus jautājumus.

Biroja kapacitāte visās iepriekš minētajās jomās ir pietiekama, lai stratēģijas plānošanas periodā sekmīgi nodrošinātu izvirzīto mērķu un uzdevumu izpildi.